

van den goederenvoorraad de tendens heeft de geldprijzen te verlagen, m. a. w. het ruilmiddel waardevoller te maken. Aldus de quantiteitstheorie in haar oorspronkelijken vorm'' Hoe komt de schrijver daarbij? Wat hij daar neerschrijft, is een onvolledige weergeving van de quantiteitstheorie in haar verzachten vorm, zooals zij thans door velen wordt aangehangen.

De *tendens* is het nieuwe, waar de oude leer *evenredigheid* (met de prijzen) of omgekeerde evenredigheid (met de geldswaarde) aannam.¹⁾

Over huurkoop, het bekende afbetalingsstelsel, is de heer *Koolen* nogal goed te spreken. Het bezwaar dat er weinig gespaard wordt door hen, wier consumptie geprikkeld wordt, telt hij licht. De creditexpansie vervangt de vrijwillige door gedwongen besparing.

Ik betwijfel, of alles zoo op rolletjes zal gaan als de heer *Koolen* in zijn optimisme meent.

Boven zijn middelen leven, is nog niemand, hij zij particulier dan wel gemeenschap, goed gekomen.

In menig opzicht is de antieritiek van den schrijver op *Diehl's* critiek op *Hahn* geslaagd. Hetgeen mij nog niet tot een aanhanger van *Hahn's* leer heeft bekeerd. Goede opmerkingen bevat ook het 3e Hoofdstuk over wisselkoers en standaards. Maar kras en onhoudbaar is hetgeen de heer *Koolen* zegt over Creditverleening van het binnenland aan het buitenland (blz. 84), die hij voor beide partijen ongewenscht acht. Volgens de schrijver wil dat zeggen dat het binnenland de buitenlandsche ondernemers financiert, waarop volgt aantasting van de onafhankelijkheid van het buitenland. Dan is er minder credit voor het binnenland beschikbaar. Wij krijgen hier werkloosheid of uitbreiding daarvan. Wij worden een duur land. Bij ons creditexpansie, in het buitenland alles andersom, b.v. creditrestricte „ter handhaving van den wisselkoers''. Hoe komt de schrijver er bij: Als het buitenland goedkoop wordt en ons land duur, zal de wisselkoers van het buitenland op ons voor het eerste „gunstig'' zijn, daar de uitvoeren toenemen, de invoeren afnemen. Er zal invoer van goud plaats hebben en de banken zullen haar creditbasis verbreed zien. Creditrestricte? Wanneer creditverleening aan „het buitenland'' alle risico's inbegrepen, voordeliger is voor het belegging zoekend kapitaal, dan betekent het een welvaartoffer, onze heele volkshuishouding opgelegd, zoo van die verleening van credit, b.v. door beschermende maatregelen niets zou komen. Kapitaal is internationaal. Dit wordt door Mr. *Koolen* blijkbaar ontkend.

Maar de feiten zijn er. Rendeert kapitaal, wederom alles inbegrepen, in het buitenland beter dan bij ons, dan helpt men ons wel heel slecht met den kapitaalexport dwars te zitten. Dan moet de hulp komen van de geleidelijke ontworsteling van onze productie aan haar eigen achterlijkheid, wanneer tenminste gebrek aan ondernemingsgeest den rentestand bij ons laag houdt. En is hij laag, wijl ons land relatief kapitaalrijk is, dan is er geen enkele reden waarom wij onzen kapitaalrijkdom niet productief zouden maken door van den hoogen rentestand elders te profiteeren. De schrijver wil een soort van „gesloten kapitaalstaat''. Ik kan tenminste niet aannemen, dat hij met twee maten wil meten en een andere maat reserveeren voor het buitenland voor het binnenland. Het ware onhoudbaar, creditverleening van het buitenland aan het binnenland wel goed te keuren, terwijl dan het buitenland zou komen in den door den schrijver voor het binnenland verkeerd geoordeelden toestand. Trouwens

¹⁾ *Ricardo*, *Proposals for an economical and secure currency*, ed. *Mc. Culloch*, 1888, blz. 398: The value of money, then, does not wholly depend upon its absolute quantity relatively to the payments which it has to accomplish and the same effects would follow from either of two causes — from increasing the uses for money one tenth — or from diminishing its quantity one tenth; for, in either case, its value would rise one tenth.

het buitenland zou ons aan zien komen, hier zal ook wel reeiproeciteit te wachten zijn. Maar al die geslotenheden, waar velen in onzen tijd naar lonken, gaan op kosten van het *volksgeheel*, dat het gelag betaalt voor bepaalde geprivilegieerde *groepen*.

Ik vraag mij af, waarom de heer *Koolen* zijn boekje schreef? Nieuwe gezichtspunten ontsluit het niet, maar ook, waar dit niet mag worden geveerd, ontbreekt wel m. i. de beheersching van de zoo omvangrijke stof. In 84 bladzijden over het credit in de volkshuishouding schrijven op een wijze, die bevredigt en aan wetenschappelijke eischen tegemoet komt, is eigenlijk niet meer mogelijk, ook waar men zich tot de hoofdprincipes bepaalt. De schrijver heeft een te moeilijke en daardoor ondankbare taak op zich genomen. Hopelijk, dat een volgende pennevrucht hemzelf meer voldoening zal geven dan bij deze mogelijk is. Juist wanneer men over zaken schrijft, die reeds zoo dikwijls zijn behandeld, kan alleen meesterschap over de stof en een zekere originaliteit van behandeling en critiek belangstelling wekken. En daarom is het toch iederen auteur te doen.

H. W. C. BORDEWIJK

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Redactie: Mej. Dr. R. PHILIPS en Drs. G. L. GROENEVELD voor bedrijfseconomie en J. P. DE HAAN en J. C. SPANGENBERG voor accountancy

(De Systematiek, welke in dit repertorium wordt gevolgd alsmede de lijst van tijdschriften welke het omvat, zijn opgenomen in het nummer van Januari 1930 van dit blad)

Men verandere in de in het vorig nummer opgenomen Systematiek in Rubriek B a VI 4 het woord „Vereenvoudiging'' in „Vereenvormiging'' en vervange aldaar in de Rubriek B a VI 13 de omschrijving: „Grondslagen van de inwendige organisatie van het bedrijf'' in: „Grondslagen van de inwendige organisatie van het bedrijf; rationalisatie in het algemeen en efficiëntie''.

Ten slotte neme men er nota van dat de onder B a VI 4 vermelde artikelen van Dr. Ir. Th. van der Waerden „Over rationalisatie en werkloosheid'', gerubriceerd moeten worden onder B a VI 13.

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

What an accountant should know about law

Sullivan, J. J. — De accountant moet zich t. a. v. de wetskennis beperken tot de fundamenteele hoofdlijnen die op recht, eerlijkheid en logica zijn gebaseerd.

Specialisatie op een bestaande wet is alleen noodig voor bepaalde gevallen. Schr. geeft aan, van welke wetten de accountant eenige studie moet maken.

A II 3 (A 33)

(Am.) *Journal of Accountancy* Sept. 1929

Accountancy in Norway

Redactie. — De volledige tekst van de „State Authorised Auditors Act'' welke 22 Februari 1929 in werking is getreden.

A II 4 (A 33)

The Incorporated Accountants' Journal Sept. 1929

III. LEER VAN DE INRICHTING

De administratieve organisatie van een machinefabriek met toepassing van het Hollerithsysteem

Schenk, J. — De inrichting der tijdbriefjes voor machinearbeid, uurloonarbeid en accoördarbeid, zoodat deze bruikbaar zijn voor de Hollertih, wordt besproken en met voorbeelden toegelicht

A III 3 (A 25)

Administratieve Arbeid Sept. 1929

Accounts of fruit and produce commission merchant

Preinreich, G. A. D. — De inrichting der administratieve ver-

antwoording van een commissionair in fruit en andere landbouw-producten wordt beschreven.

A III 3 (A 25) *(Am.) Journal of Accountancy Sept. 1929*

Les formules d'atelier et de bureau

Clark, W. — In vele bedrijven worden nog steeds teveel formulieren gebruikt, die niet doelmatig zijn ingericht. Het vaststellen der benodigde formulieren, alsmede haar inrichting vereischt een algheele kennis van het bedrijf en moet geschieden volgens bepaalde regelen. Schrijver geeft eenige voorbeelden, alsmede bedoelde principes.

A III 3 (A 34) *Mon Bureau Sept. 1929*

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Accounting to piece workers

Redactie. — Besproken worden de wettelijke bepalingen welke t.a.v. de controle op de stukloon door de regering zijn gesteld.

A IV 3 (A 33) *The Incorporated Accountants' Journal Sept. 1929*

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Inter-departmental profits

Camman, E. A. — Winstberekening per afdeling is noodig voor de beoordeeling van het beheer, voor het vaststellen der bedrijfs-politiek en het berekenen van de verhouding tusschen vastgelegde middelen en winst, doch geeft tal van moeilijkheden, welke schrijver behandelt.

B a IV 2a. (A 24) *The Incorporated Accountants Journal Sept. 1929*

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Bijschrijving van rente bij de reserve

Groot, Drs. A. M. — De doelmatigheid van bijschrijving van rente bij de reserves wordt beschreven en wel vanuit drieërlei gezichtspunt n.l.: a. de betekenis voor de financiering en de reservevorming; b. de betekenis voor de aandeelhouders; c. de betekenis voor de tantiëmisten.

Schrijver komt tot de conclusie, dat het bijschrijven van rente bij de reserve in het algemeen moet worden afgekeurd. In de praktijk wordt de onrechtvaardige werking van deze bepaling in vele gevallen verzwakt, doordat aan het totaalbedrag der reserves veelal een maximum is gesteld. Is dit het geval, dan zullen de baten, die de ingehouden winsten afwerpen en dus ook die, welke de door rentebij-schrijving gevormde reserves afwerpen, toekomen aan de aandeelhouders, zoodra dit maximum bereikt is. Doch indien hiertoe geen bijzondere voorzieningen getroffen zijn, zullen ook de tantiëmisten daarin hun deel krijgen, hetgeen onrechtvaardig is te achten, indien de reserves uit de overwinst gevormd zijn.

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde Oct. 1929
B a V 6 (A 2)

Distribution and credit

Gibson, J. J. — Het huurkoopcrediet kan, mits goed toegepast, medehelpen de uitwassen van productie-crediet (de z.g.n. bevroren credieten) op te lossen.

Het koopen op huurkoop van productiemiddelen veroorzaakt uitbreiding van den handel en productie en verhoogt den welstand.

B a V 5c (A 2) *The Incorporated Accountants' Journal Sept. 1929*

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Ventilatie en efficiency

Huiskamp, J. — Een goede ventilatie is van het grootste belang voor efficient werken. Er bestaan verschillende middelen om de ventilatie te beoordeelen, welke in het kort door schrijver worden beschreven.

B a VI 13 (A 12) *Administratieve Arbeid Sept. 1929*

Wetenschappelijke bedrijfsorganisatie

Spangenberg, C. — In dit artikel wordt gewezen op het gevaar, dat er kan ontstaan voor de wetenschappelijke bedrijfsorganisatie, wanneer de raadgevend-ingenieur zich begeeft op het terrein der accountancy (inrichtings- en controleleer, etc.). Schrijver meent,

dat het arbeidsveld van den raadgevend-ingenieur ligt in de fabriek en niet op het terrein der administratieve verantwoording.

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde Oct. 1929
B a VI 17 (A 33)

Phases of budgetary control

Hecox, F. S. — Aan de invoering van controle door middel van begrooting moet een grondige studie der bedrijfsorganisatie voorafgaan. Het is gewenscht, niet onmiddellijk met een complete begrooting te beginnen, doch groepsgewijze. Schrijver geeft eenige inlichtingen.

B a VI 18 (A 27) *(Am.) Journal of Accountancy Sept. 1929*

Productieregeling of planning

Groot, Drs. A. M. — Schr. ontleedt de veelzijdige taak van de moderne productieregeling, welke belangrijkste functies zijn: berekening van verwachte storingen en gecentraliseerde arbeidsvoorbereiding.

B a VI 19 (A 12) *De Naaml. Venootschap Oct. 1929*

Classements et systèmes

Ravisse, G. — Men wake voor verwarring van classificatie en documentatie. Alleen een classificatie naar onderwerpen is aan te bevelen.

B a VI 23 (A 34) *Mon Bureau Sept. 1929*

La technique du travail du bureau

Redactie. — De organisatie van den kantoorarbeid moet op een wetenschappelijke basis rusten en vereischt een analyse en systematiek dar kantoorwerkzaamheden. Een algemeene analyse wordt gegeven.

B a VI 23 (A 34) *Mon Bureau Sept. 1929*

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVORWAARDEN

Een voortdurend veranderend beeld van den Nederlandschen vrouwenarbeid

Polak, A. — In een wel gedocumenteerd artikel gaat schrijfster de toe- of afnemng van den vrouwenarbeid in Nederland in het algemeen, en bij de bijzondere categoriën van bedrijvigheid, na.

B a VII 1 (A 1) *De Economist Oct. 1929*

La participation des employés et des ouvriers aux bénéfices

Thumen, Ch. B. — Aandeel in de netto winst is een slechte basis voor profitsharing, omdat vele factoren door den employe niet kunnen worden gecontroleerd, terwijl bovendien het verband tusschen prestatie en belooning doorgaans niet wordt bereikt. Men moet aandeel geven in de resultaten door een bepaalde groep employé of groep behaald. Schr. geeft een overzicht der in Frankrijk voorkomende systemen.

B a VII 3 (A 14) *Mon Bureau Sept. 1929*

Vermoeidheid

Maillé, Ir. K. F. — Schr. bespreekt verschillende factoren, die de vermoeidheid van den arbeider beïnvloeden.

B a VII 5 (A 7) *De Zakenwereld van 12 Oct. 1929*

Betrouwbaarheid en grenzen van het grafologische geschiktheids-onderzoek

Neuscheler, Dr. K. — De grafologie moet zich niet bezig houden met de bestudeering van teekens, zooals de Fransche grafologie dit doet, doch moet gebruik maken van alle gegevens, zooals de wijze waarop de letters verbonden zijn, onderlinge afstand, regelmatigheid, grootte van het schrift, etc.

Dan eerst wordt de grafologie betrouwbaar. Op zichzelf is de grafologie begrensd doch in samenwerking met de psychotechniek kan zij haar terrein sterk uitbreiden.

B a VII 5 (A 7) *Administratieve Arbeid Sept. 1929*

Accruing pensions as a part of current operating cost

Kimball, I. — Er bestaat in Amerika veel misverstand t. a. v. de vraag of: 1. pensioneerig van het personeel bevordelijk is voor de efficiency; 2. de boeking der kosten moet geschieden bij het reserveren dan wel bij betaling; 3. afzonderlijke pensioenkas moeten worden gecreëerd; 4. een pensioenfonds meerdere zekerheid geeft.

Al deze vragen worden door schrijver beantwoord.
B a VII 8 (A 14) *(Am.) Journal of Accountancy Sept. 1929*

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN

V. INDUSTRIE

Het Nederlandsche bedrijfsleven en zijn binnenlandsche markt

Zweep, W. G. H. van der — Schr. gaat voor een groot aantal

industrieën na, welke hun beteekenis is voor de behoeften in Nederland en voor den export.
B b V 1 (B 3) *Econ. Statistische Berichten 30 Oct. 1929*

Het Nederlandsche scheepsbouw- en reparatiebedrijf

Goedkoop, Dzn., D. — In Nederland bleef men met den bouw van ijzeren schepen lang achterstallig. De Nederlandsche reederijen hadden geen vertrouwen in onze werven. Vanaf het eerste oorlogsjaar wisselt het beeld snel. De hierop snel opeenvolgende enorme uitbreiding en inkrimping veroorzaakten een catastrofe. Van een rendabel nieuwbouwbedrijf is nog nauwelijks sprake. Het verkrijgen van goede, geschoolde werkkrachten is een der grootste moeilijkheden. Op het gebied van scheepsreparatie heeft ons land een wereldvermaardheid.
Finanzwirtschaftliche Uebersicht der statistische Abteilung (der)
Amsterdamsche Bank Oct. 1930

B b V 8 (B 3h)

De rijwielvoorziening in ons land

Hoogstraten, Ir. S. — Het aantal rijwielen, in ons land in gebruik, is relatief zeer groot. In de vraag wordt bijna geheel door de Nederlandsche industrie voorzien. Het rijwiel is dermate genormaliseerd, dat men van een standaardrijwiel kan spreken en de voorwaarden voor productie in het groot zijn geschapen. De ontwikkeling in de Nederlandsche rijwielindustrie is echter een hoogst ongezone: de enorme versnippering, welke schr. aantoon, heeft hoogst nadeelige gevolgen.

B b V 20 (B 3c)

Econ. Statistische Berichten 16 Oct. 1929

IX. VERZEKERING

Veranderde beleggingsinzichten bij levensverzekeringsmaatschappijen

Niemeyer, Dr. M. — De belangrijkste verschuivingen in de beleggingen betreffen over de laatste 25 jaar een vermindering van de belegging in effecten en onroerende goederen ten bate van hypotheek en leeningen op onderhandsche schuldbekentenissen aan publiekrechtelijke lichamen. Onder de effecten gaan we steeds meer aandeelen tellen in plaats van obligatiën.

B b IX 2 (B 8)

Econ. Statistische Berichten 30 Oct. 1929

X. FINANCIERINGSINSTELLINGEN

Het Nederlandsche scheepshypotheekbankbedrijf

Jonker Jr., J. — Schr. deelt de resultaten mede van een onderzoek in de jaarverslagen van de Nederlandsche scheepshypotheekbanken. O.m. blijkt, dat het merendeel op binnenschepen wordt verstrekt. In totaal is f 95 miljoen uitgezet.

B b X 4 (B 6a)

De Nederl. Mercur 3 Oct. 1929

De ontwikkeling van het landbouwcredietwezen

Gezelle Meerburg, Mr. O. — De boerenleenbanken zijn in 30 jaar een factor van beteekenis geworden in het Nederlandsche bankwezen. De ontwikkeling is te danken aan de behoefte van de land- en tuinbouwers aan een speciaal crediet, aan de doeltreffendheid der Boerenleenbanken en aan hare soliditeit.

B b X 5 (B 6a)

Econ. Statistische Berichten 2 Oct. 1929

De centrale's der boerenleenbanken

Gezelle Meerburg, Mr. O. — De 2 Centrale's hebben ten doel, het onderling uitwisselen van gelden tusschen de banken. Later kwam hierbij de inspectie en controle over de aangesloten banken. In het algemeen hebben de centrales groote saldi. (Einde 1928 samen 130 miljoen). De belegging dezer gelden wordt nader gezien.

B b X 5 (B 6a)

Econ. Statistische Berichten 9 Oct. 1929

NIEUWE BOEKEN

A. Bedrijfshuishoudkunde

Adermann, W. Die russische Baumwollindustrie nach dem Kriege. Berlin, 1929.

Althaus, P. O. Wie 's gemacht wird. 16 vorbildliche Reklamefeldzüge aus der Praxis des Reklameberaters. Zürich, 1929.

Back, E. Die Wiener Börse und ihre Chancen. Wien, 1929.

Balzer, A. und E. Rölzger. Praktische Winke und Ratschläge für den Werbebeamten in der Privat-Krankenversicherung. München, 1929.

Baumeister, F. Betriebswirtschaftliche Grundlagen und Organisationsfragen der deutschen Herd- und Ofenindustrie. Osnabrück, 1929.

Bear, J. B. and G. P. Woodruff. Commodity exchanges. New York, 1929.

Boormann, Fritz. Sie oder wir. Berlin, 1929.

Buhl, H. Die Wertreklame. Eine betriebswirtschaftliche Studie. Stuttgart, 1929.

Burt, H. E. Psychology and industrial efficiency. London, 1929.

Comish, N. H. Co-operative marketing of agricultural products. London, 1929.

Derby, W. O. Store management for profit. New York, 1929.

George, Heinz. Die Lage des Kautschukmarktes in der Nachkriegszeit. Berlin, 1929.

Geyrhalter, E. Durchführungsmöglichkeiten der kurzfristigen Erfolgsrechnung. München, 1929.

Grosz, Edwin. Reklame im kleinen Geschäftsbetrieb. Frankfurt a. M., 1929.

Grosse, Armin. Konkurs und Vergleich. München, 1929.

Haller, R. Geschäftskraftwagen und ihre wirtschaftliche Verwendung für den Kundendienst. Berlin, 1929.

Hecht, W. Der Zement-Kartellpreis. Versuch einer Beurteilung. Leipzig, 1929.

Heitschel, E. Fabrikmarken oder Handelsmarken? Halle (Saale), 1929.

Knapp, A. Reclame. Propaganda. Werbung ihre Weltorganisation. Berlin, 1929.

Lais, E. Die Lage der Oberbadischen Baumwollindustrie.

Leeuw, I. de. Moderne administratieve bedrijfsorganisatie. Eine wirtschaftspolitische Untersuchung unter Einbeziehung der Verhältnisse der gesamtdeutschen Baumwollindustrie. Schopfheim, 1929.

Leeuw, I. de. Moderne administratieve bedrijfsorganisatie. Deel I. Purmerend, 1929.

Martin, O. Das Schichtungswesen in der modernen Wirtschaft unter betonter Beachtung des deutschen Gestaltungsproblems. Göttingen, 1929.

Nell-Breuning, O. von. Rationalisierung der Verteilung. Gladbach, 1929.

Oelrichs, H. Breslauer Handelsgebräuche. Sammlung der Gutachten der Industrie- und Handelskammer Breslau über Gewohnheiten und Gebräuche im Handelsverkehr aus den Jahren 1910 bis 1928. Breslau, 1929.

Polak, V. Zeitstudie und Arbeitszeitermittlung. Düsseldorf, 1929.

Presbey, F. The history and development of advertising. New York, 1929.

Radzibor, W. von. Das Problem des langfristigen Kredits für die mittlere und kleinere Industrie. Rostock, 1929.

Reilly, W. J. Marketing investigations. New York, 1929.

Saliers, A. Handbook of corporate management and procedure. New York, 1929.

Schmid, C. H. Der Kostenvoranschlag. Stuttgart, 1929.

Schmiedchen, J. Neues Handbuch der Reklame. Berlin, 1929.

Schulz, E. Organisation und Stückzeitberechnung im Holzbearbeitungsbetrieb. Berlin, 1929.

Sears, J. H. The new place of the stockholder. New York, 1929.

Seiffert, R. Das Kölner Einzelhandels-Institut. Stuttgart, 1929.

Silk Association of America. Broad silk division. Cost accounting for broad silk weavers. A manual. New York, 1929.

Staveacre, F. W. F. Tea and tea dealing. Foreword by H. Salmon. London, 1929.